

Sygn. akt IV KS 48/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **A. W.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2021 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w R.

z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt III Ka (...)

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w L.

z dnia 4 października 2019 r., sygn. akt II K (...)

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;
2. kosztami postępowania skargowego obciążyć oskarżonego A. W. ;
3. zasądzić od oskarżonego A. W. na rzecz oskarżyciela substydialnego J. M. kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych - tytułem zwrotu kosztów sporządzenia przez jego pełnomocnika odpowiedzi na skargę.

UZASADNIENIE

Subsydiarnym aktem oskarżenia wniesionym przez J. M. A. W. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 3 września 2009 r. w L. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wprowadzenie w błąd, co do zamiaru i realnych

możliwości wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania doprowadził J. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym w kwocie 40.000 zł poprzez zawarcie z nim umowy pożyczki gotówkowej, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

2. w dniu 20 stycznia 2010 r. w L. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wprowadzenie w błąd, co do zamiaru i realnych możliwości wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania doprowadził J. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym w kwocie 40.000 zł poprzez zawarcie z nim umowy pożyczki gotówkowej, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;
3. w dniu 2 listopada 2010 r. w L. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wprowadzenie w błąd, co do zamiaru i realnych możliwości wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania doprowadził J. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym w kwocie 10.000 euro poprzez zawarcie z nim umowy pożyczki gotówkowej, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 4 października 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w L. na podstawie art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k. i art. 414 § 1 k.p.k. uniewinnił oskarżonego A. M. od popełnienia wszystkich trzech zarzucanych mu czynów, kosztami procesu obciążył oskarżyciela oraz zasądził od oskarżyciela subsydiarnego J. M. na rzecz oskarżonego zwrot kosztów związanych z ustanowieniem obrońcy.

Po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt III Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w L. do ponownego rozpoznania.

Powyższy wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony skargą, w trybie art. 539a § 1 k.p.k. przez obrońcę oskarżonego, który zarzucił:

1. rażące naruszenie prawa procesowego - art 437 § 2 k.p.k. - polegające, na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w L. z dnia 4 października 2019 r., sygn. akt (...) i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi ze względu na przyjęcie, że zachodzi konieczność ponownego

przeprowadzenia przewodu Sądowego w sposób jeszcze bardziej rozszerzony w zakresie przesłuchania świadków, podczas gdy zdaniem obrońcy oskarżonego taka konieczność nie zachodzi, gdyż Sąd Rejonowy przeprowadził wszystkie dowody mające znaczenie dla rozpoznania sprawy, dokonał ich oceny i swoje stanowisko szeroko uzasadnił, co powoduje, że brak jest powodów do powtórnego rozpoznawania sprawy przez Sąd I instancji;

2. rażące naruszenie przepisu art 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie wszystkich wątpliwości w sprawie na niekorzyść oskarżonego;
3. orzeczenie poza granicami skargi apelacyjnej przez dokonanie przez Sąd Okręgowy własnych - nie opartych na żadnych dowodach - ustaleń oraz nakazanie Sądowi przeprowadzania dalszych dowodów, których nie żądał apelujący oskarżyciel substydiarny J. M.,
4. naruszenie przepisu art. 41 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. przez uczestnictwo w rozprawie i wydanie wyroku przez Sąd, w składzie którego uczestniczył sędzia, który powinien być wyłączony od rozpoznawania tej sprawy.

Podnosząc powyższe zarzuty autor skargi wniósł uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w R. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na skargę Prokurator Rejonowy w L., wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej. Pełnomocnik oskarżyciela substydiarnego wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi jako niezasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonego jest niezasadna. Wbrew stanowisku autora skargi, Sąd II instancji podejmując wobec oskarżonego A. W. rozstrzygnięcie o uchyleniu uniewinniającego go wyroku Sądu Rejonowego w L., nie dopuścił się obrazy art. 437 § 2 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie

z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Z kolei, zgodnie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Uprawnienie Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku wobec wystąpienia przesłanek określonych w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19). Postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy natomiast do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej, co oznacza, że niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. ponownie, samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018 r., V KS 3/18).

W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy jasno i konkretnie wskazał na przyczynę wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Wbrew twierdzeniu obrońcy oskarżonego przyczyną tą nie była konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ale zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w R. w punkcie 5.3.1.4.1 uzasadnienia (str. 17) wskazał jednoznacznie jako podstawę prawną uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w L., mocą którego uniewinniono A. W. od trzech czynów z art. 286 § 1 k.k. – właśnie art. 454 § 1 k.p.k. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd odwoławczy stwierdził, że w

postępowaniu przed Sądem I instancji doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów. Zważył, że Sąd I instancji nie oparł się na całości relacji procesowych J. M., wspartych dodatkowo relacjami procesowymi świadka W. B., ale bezpodstawnie dał pierwszeństwo wyjaśnieniom oskarżonego A. W. w zakresie dotyczącym wywiązania się przez oskarżonego z zobowiązań umownych. Sąd I instancji nie docenił w ocenie Sądu odwoławczego wartości depozycji procesowych świadka W. B.. Swoje przekonanie o braku możliwości przypisania oskarżonemu zamiaru oszustwa ukształtował wyłącznie na podstawie ustaleń o wpłatach dokonywanych przez oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego, a zobrazowanych w przedłożonych przez oskarżonego terminarzach, bagatelizując zeznania pokrzywdzonego oraz relacje świadka B., które w sposób precyzyjny wskazują sposób działania oskarżonego, tworzącego wokół siebie otoczkę osoby wiarygodnej, rzetelnej, uczciwej i majątnej. Reasumując, Sąd II instancji wskazał, że gdyby nie stwierdzone uchybienia w zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego, zapadłby niewątpliwie wyrok Sądu I instancji o odmiennej treści. Dokonawszy bowiem prawidłowej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów Sąd I instancji nie znalazłby podstaw do uniewinnienia A. W.. Sąd ad quem wskazał zatem wprost, że wydanie przezeń innego wyroku niż uchylający było niedopuszczalne z uwagi na określony w treści art. 454 § 1 k.p.k. zakaz ne peius.

Poza zakresem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy pozostaje ocena trafności ustaleń Sądu II instancji co do istoty sprawy, a zatem co do istnienia podstaw do skazania oskarżonego. „W postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi od wyroku sądu odwoławczego Sąd Najwyższy nie może bowiem (...) oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania wyroku zmieniającego - nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych.” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018, V KS 15/18, Lex nr 2515959). Pierwszorzędne znaczenie z perspektywy kontroli wydanego przez Sąd II instancji wyroku ma fakt uzasadnienia przez Sąd odwoławczy swojego stanowiska w przedmiocie uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania w związku z art. 454 § 1 k.p.k.

Pozostałe zarzuty podniesione w skardze obrońcy oskarżonego nie mieszczą się w kategorii podstaw uzasadniających jej wniesienie, a jako takie, nie wymagają podjęcia przez Sąd Najwyższy pogłębionych rozważań w tym zakresie.

Ze wskazanych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.